

Projekts "Atklāj un sajūti zaļos
noslēpumus Zemgalē un Žemaitijā! /
Green Secrets"

SENSORY GARDENS DESIGN

REDZE

**Dārza uztvere caur redzi,
dārza krāsas, kontrasti un
krāsu harmonija**

Ainavu arhitekte
Dr.arch.Natalija Ņitavska

Interreg

Līdzfinansē
EIROPAS SAVIENĪBA

Latvija – Lietuva

Visa ainava mums apkārt ir pilna ar sajūtām. Ir dažādi sajūtu dārzu virzieni:

- **Dziednieciski dārzi/ainavas (Healing gardens/ landscapes)** - mērķtiecīgi, pēc noteiktiem principiem veidota visiem publiski pieejama telpa, kas nodrošina atbalsta funkciju ikdienā (ne tikai ārstniecības iestādē)
- **Terapeitiski dārzi/ainavas** (Therapeutic gardens /landscapes)- aktīvas iesaistes instruments terapijā (darba terapija, fizioterapija u.tml.) un atbalsta gan dārzkopības, gan ar dārzkopību nesaistītas darbības.
- **Sajūtu dārzi** (*terapeitiskā dārza veids*) –veidoti, lai stimulētu maņas caur pieskārienu, redzi, dzirdi, smaržu, garšu, līdzsvara sajūtu, ķermeņa apzināšanos (proprioception), atmiņām u.tml.
- **Meža terapija** - terapijas veids, kurā cilvēks ar speciālista palīdzību pilnībā ļaujas meža videi un ietekmei, tā palīdzot sev pārvarēt kādas grūtības un pārdzīvojumus.

Sajūtas
dārzu
dizains

REDZE

DZIRDE

SMARŽA

GARŠA

TAUSTE

LĪDZSVARS –
Vestibulārā sistēma

ĶERMEŅA APZINĀŠANĀS –
proprioceptionālā sistēma

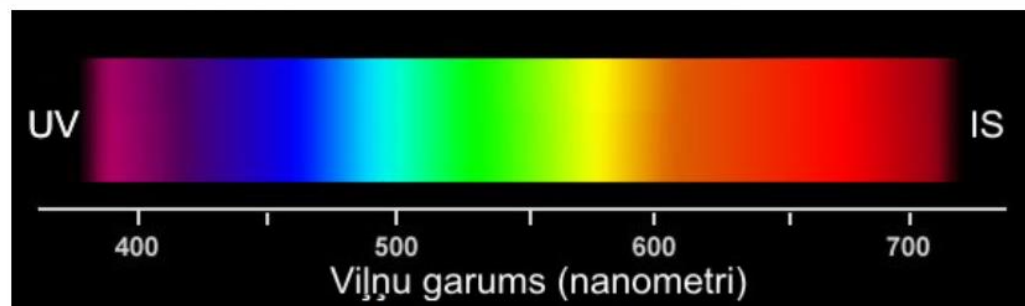

ATMIŅA

EMOCIJAS....

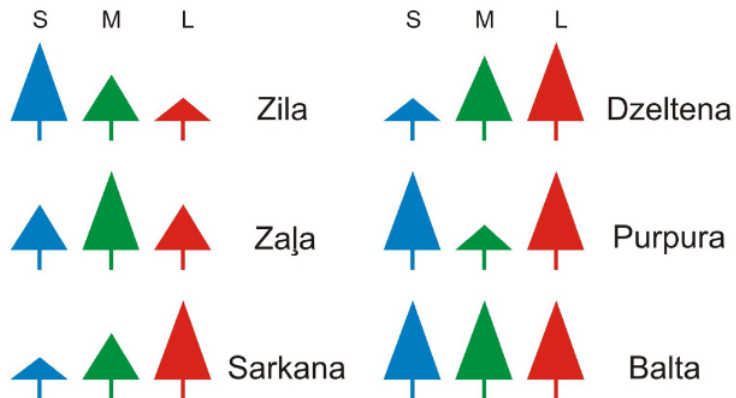
Uztvere

Ārtelpas uztvere ne tikai caur
5 maņu orgāniem, bet
daudz plašāka....

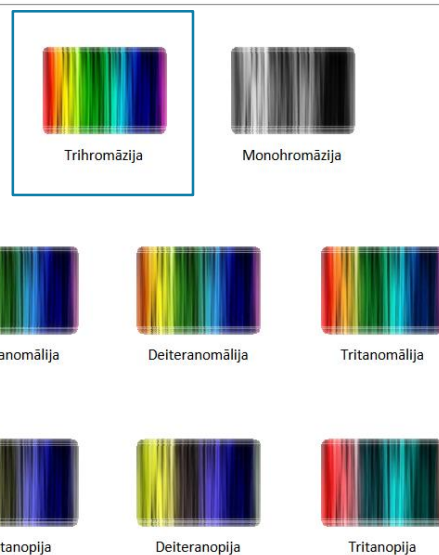

1.zīm. Elektromagnētiskās skalas redzamā gaismas spektra daļa.

Cilvēka acs spēj uztvert tikai mazu diapazonu no elektromagnētiskā starojuma spektra – no 380 līdz 760 nanometriem

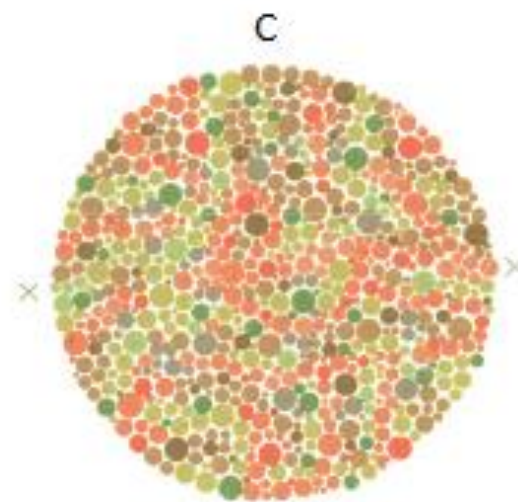
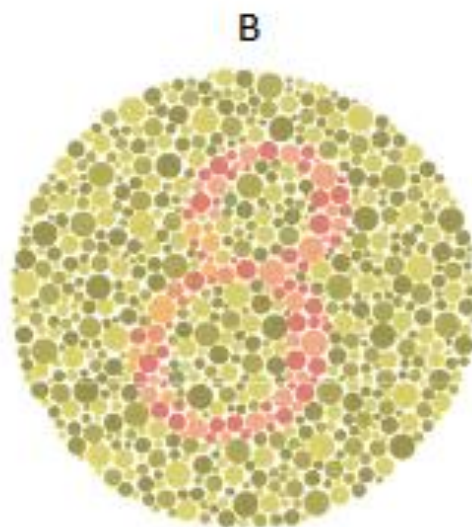
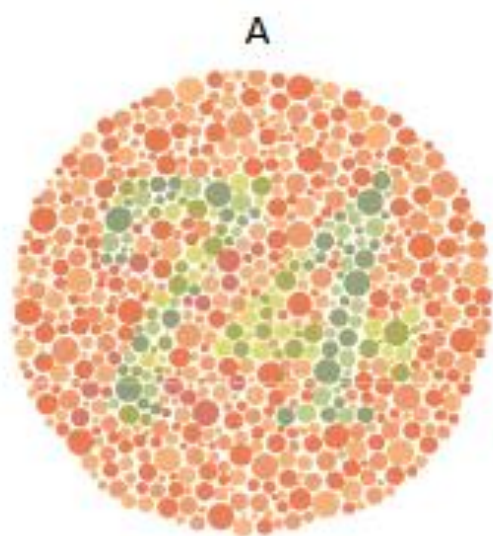
3.zīm. Trīs veidu vāļišu ierosinājuma intensitāte cilvēkam rada attiecīgās krāsas sajūtu. Apzīmējumi: S – īso, M – vidējo un L – garo viļņu jutības vāļītes.

4.zīm. Krāsu uztvere cilvēkam ar neizmainītu krāsu redzi (trihromāzija) un cilvēkam ar krāsu redzes traucējumiem.

Redze

- o Lielu daļu informācijas par apkārtējo pasauli cilvēks uztver ar redzi. Apkārtējos priekšmetus, cilvēkus un ainavas ir iespējams saskatīt **arī bez krāsas – ar formas, tekstūras vai kustības uztveri**. Tomēr krāsas dod lielākas iespējas atšķirību pamanīšanā.

5.zīm. Orientējošs krāsu redzes pārbaudes tests. Jūsu uzdevums ir nosaukt katrā attēlā redzamo elementu.

Redze

- **Mērogs** – pirmā uztvere – milzīgs, liels, mazs, intīms;
- **Proporcijas** – ainavas elementu savstarpēja saskaņotība (zelta griezuma likums);
 - **Skata leņķis** – šaurs vai plats, cik tālu sniedzas horizonts;
- **Formas un līnijas** – mīkstas, saskanīgas, taisnas vai haotiskās, kontrastējošas;
 - **Statika un dinamika** – ainavas kompozīcijas struktūra;
- **Telpiskā struktūra** – ārtelpas kopēja telpiskā kompozīcija – cik vienkāršā un uztverama vai sarežģīta;
 - **Tekstūras** – virsmu tekstūras – gludas vai raupjas;
- **Apgaismojums, izsauļojums** – cik daudz gaismas un ēnas ainavā, arī mākslīgs apgaismojums;
- **Krāsas** – krāsu daudzveidība vai monohroma ainava;

Kā mēs caur
redzi
uztveram
dārzu

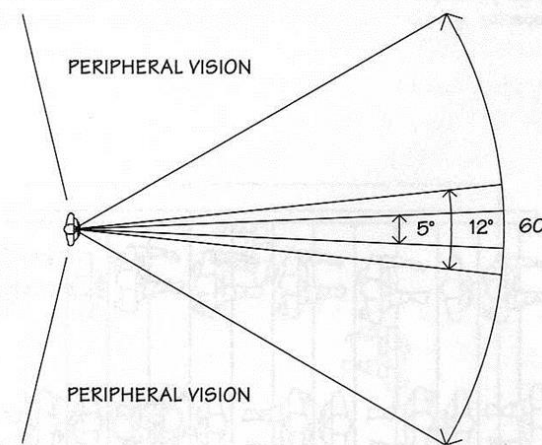
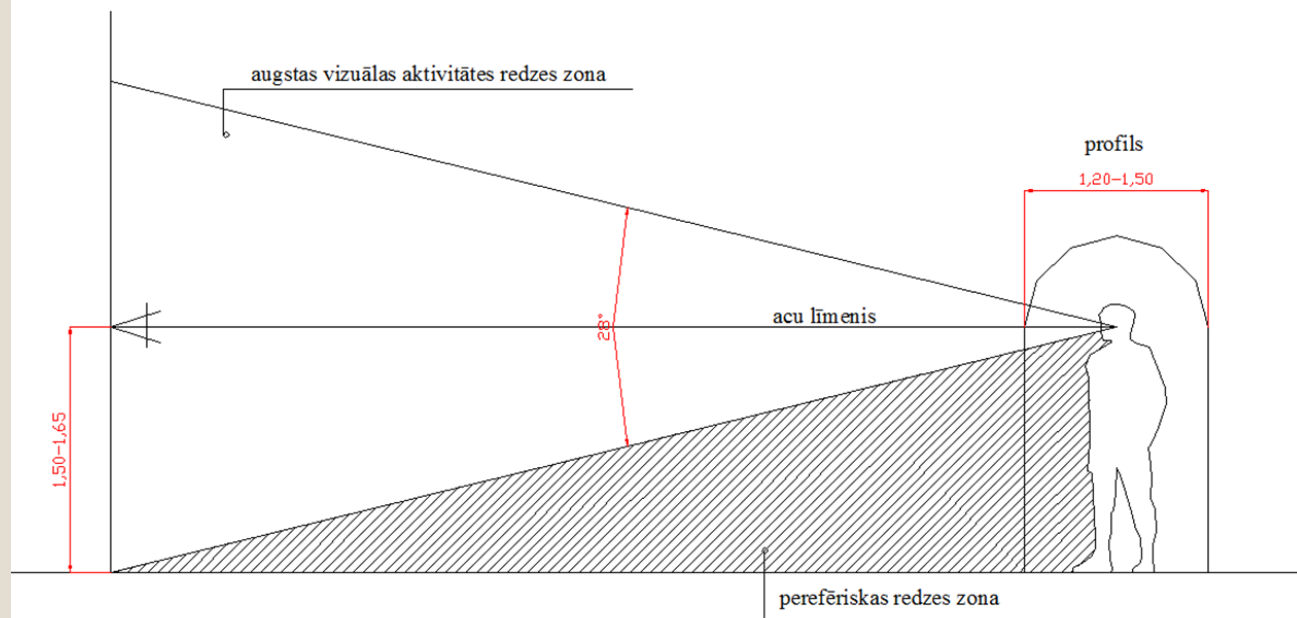

Mērogs

Proporcijas

Gājēja redzes zonas

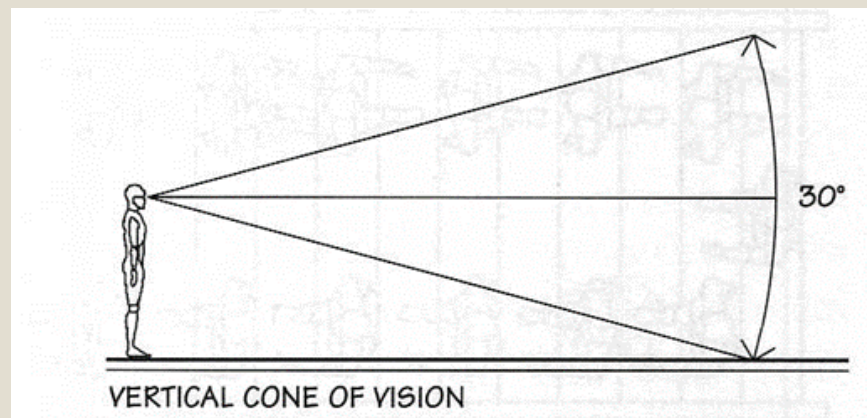
HORIZONTAL CONE OF VISION:

ANGLE OF MOST ACUTE VISION: 3 – 5°

ANGLE OF LESS ACUTE VISION: 5 – 12°

ANGLE OF COMFORTABLE, LESS DETAILED VISION: 12 – 60°

Skats

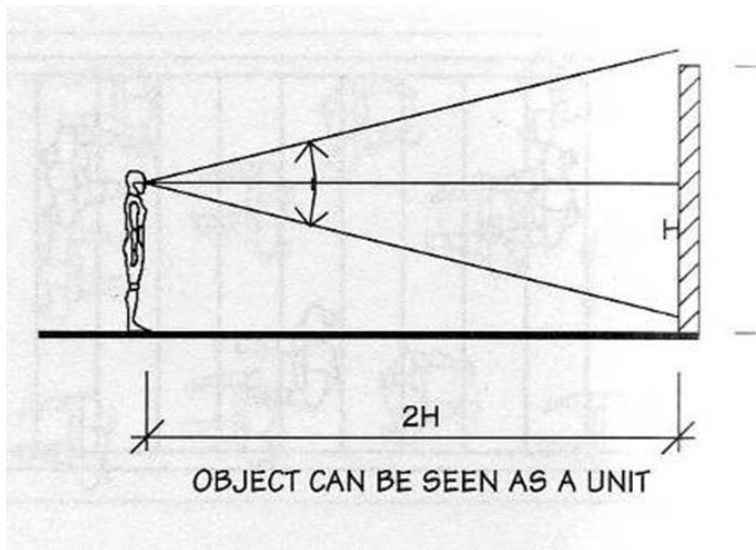
Vertikālais aspekts :

- augstums
- skata leņķis

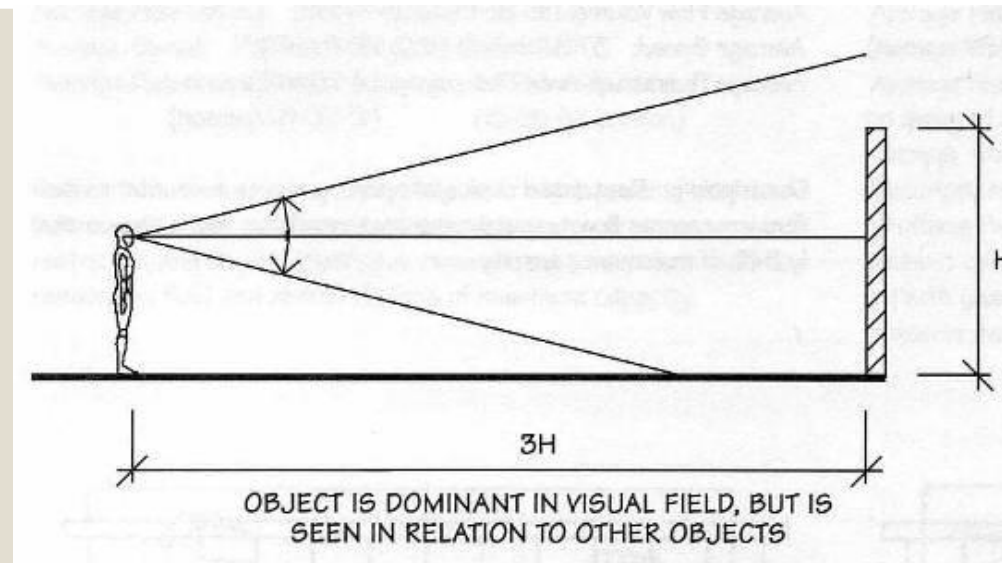
Horizontālais aspekts:

- skatu līnijas garums (telpas vizuālās informācijas daudzums)
- uztveres leņķis

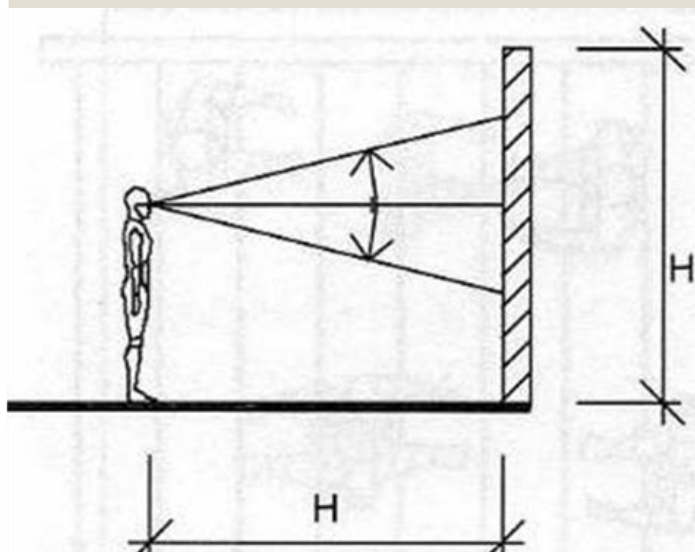
- 1°-5° detaļu vērojums
- 12°- 15° skatu zona
- 60° ainviski plaša
- 180° telpas uztvere kustībā

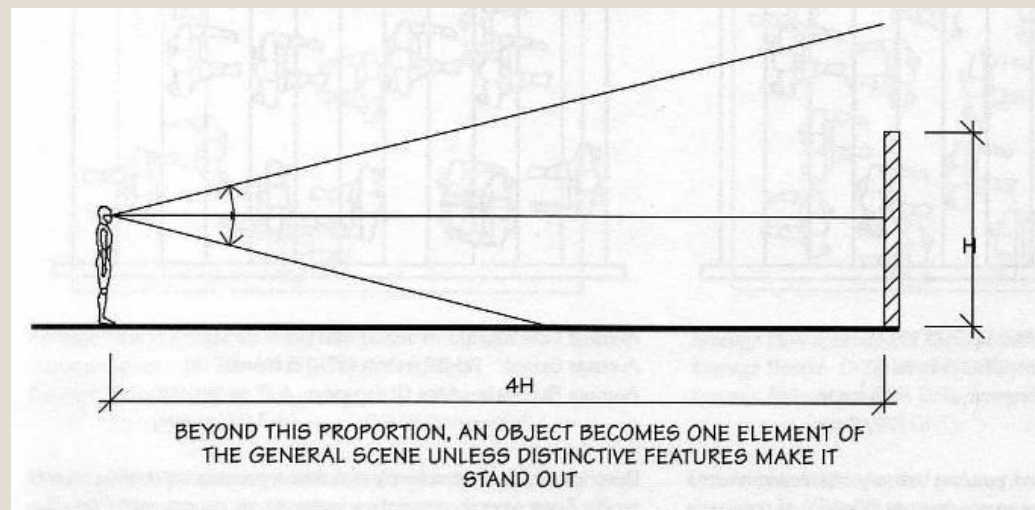
Objektu grūti uztvert ka veselu, bet saskatāmas detaļas

Objekts dominē redzes lokā, bet salīdzināms ar citiem

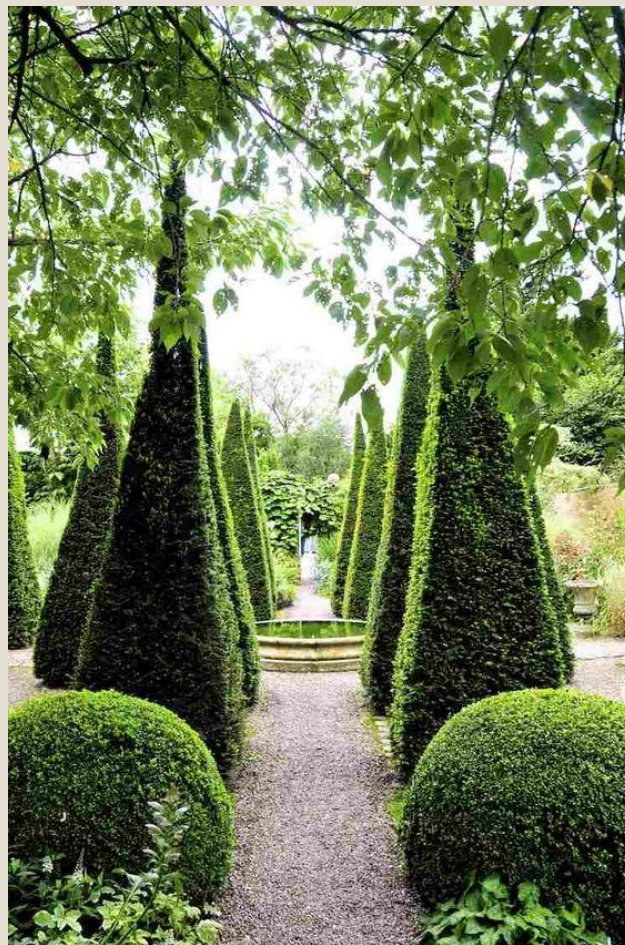

Objektu var redzēt kopumā

Objekts kļūst par kopainas sastāvdaļu

Skats

Formas
un líneas

Statika un
dinamika

Telpa

Tekstūras

Apgaismojums,
izsauļojums

Asociācijas un
simboli

Krāsas

Кāpēc?

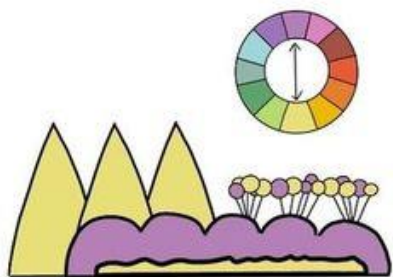

- **Siltie toņi** – enerģijai un aktivitātēm;
- **Vēsie toņi** – atpūtai un mieram;
- **Blakus krāsas** ar vienu tonalitāti;
- **Blakus krāsas** ar dažādu tonalitāti;
 - **Pretkrāsas;**
 - **Neitrālie toņi** – balts,

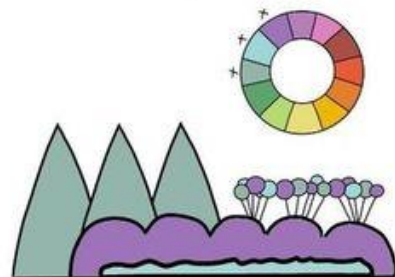

Krāsu
aplis

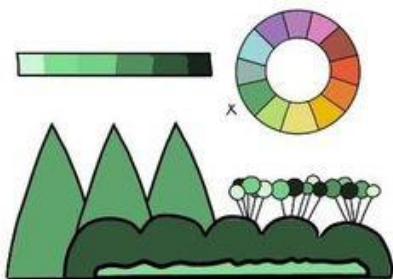
Kā kombinēt krāsas?

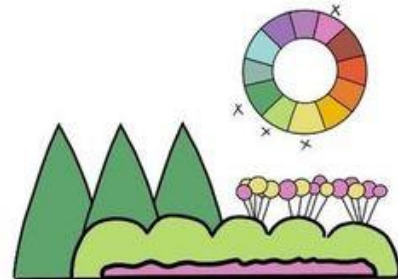
Pretkrāsas – kopumā
gaišāks efekts

Blakus krāsas vienā
tonalitātē – vienmēr
sader kopā

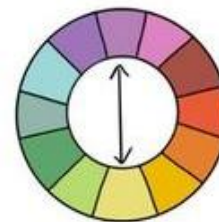
Monohromas krāsas
– vienkārši, bet
niansēti

Blakus krāsas dažādas
tonalitātēs – sarežģīta
un profesionālā
kompozīcija

Pretkrāsas

Blakus krāsas
vienā
tonalitātē

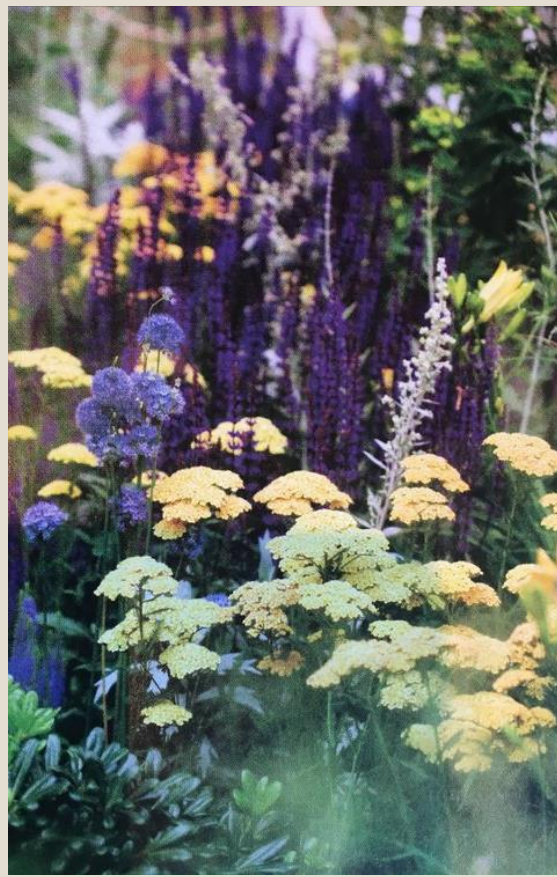
Blakus krāsas
dažādas
tonalitātēs

Krāsu
kombinācijas

Krāsu
kombinācijas

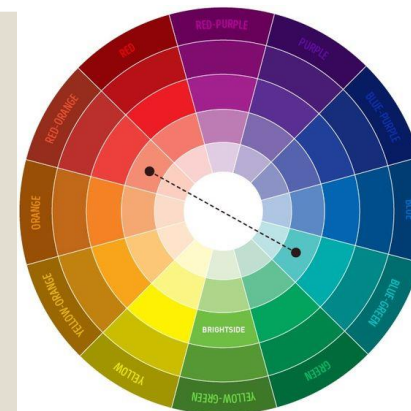
Krāsu
kombinācijas

Krāsu
kombinācijas

106	107	120	121	141	142	155	156	176	177	182	183	203	204	230	231	243	244	256	257
107	107	121	121	142	142	156	156	177	177	183	183	204	204	231	231	244	244	257	257
108	108	122	122	143	143	157	157	178	178	184	184	205	205	232	232	245	245	258	258
109	109	123	123	144	144	158	158	179	179	185	185	206	206	233	233	246	246	259	259
110	110	124	124	145	145	159	159	180	180	186	186	207	207	234	234	247	247	260	260
111	111	125	125	146	146	160	160	181	181	187	187	208	208	235	235	248	248	261	261
112	112	126	126	147	147	161	161	182	182	188	188	209	209	236	236	249	249	262	262
2563	2563	263	263	277	277	2975	2975	304	304	317	317	324	324	337	337	351	351	358	358
2573	2573	264	264	278	278	2985	2985	305	305	318	318	325	325	338	338	352	352	359	359
2583	2583	265	265	279	279	2995	2995	306	306	319	319	326	326	339	339	353	353	360	360
2593	2593	266	266	280	280	3005	3005	307	307	320	320	327	327	340	340	354	354	361	361
2603	2603	267	267	281	281	3015	3015	308	308	321	321	328	328	341	341	355	355	362	362
2613	2613	268	268	282	282	3025	3025	309	309	322	322	329	329	342	342	356	356	363	363
2623	2623	269	269	283	283	3035	3035	310	310	323	323	330	330	343	343	357	357	364	364
413	413	416	416	428	428	431	431	WG2	WG2	WG5	WG5	WG8	WG8	CG2	CG2	CG5	CG5	CG8	CG8
414	414	417	417	429	429	432	432	WG3	WG3	WG6	WG6	WG9	WG9	CG3	CG3	CG6	CG6	CG9	CG9
415	415	418	418	430	430	433	433	WG4	WG4	WG7	WG7	WG10	WG10	CG4	CG4	CG7	CG7	CG10	CG10

41000	41001	41002	41003	41004	41005	41006	41007	41008	41009	41010	41011	41012	41013	41014	41015	41016	41017	41018	41019
41020	41021	41022	41023	41024	41025	41026	41027	41028	41029	41030	41031	41032	41033	41034	41035	41036	41037	41038	41039
41040	41041	41042	41043	41044	41045	41046	41047	41048	41049	41050	41051	41052	41053	41054	41055	41056	41057	41058	41059
41060	41061	41062	41063	41064	41065	41066	41067	41068	41069	41070	41071	41072	41073	41074	41075	41076	41077	41078	41079
41080	41081	41082	41083	41084	41085	41086	41087	41088	41089	41090	41091	41092	41093	41094	41095	41096	41097	41098	41099

Krāsū piesātinātība

STRAWBERRY SHAKE™
HYDRANGEA

LITTLE BUNNY DWARF
FOUNTAIN GRASS

RUBY TUESDAY HEUCHERA

EAU DE PARFUM™ BUBBLY ROSE

Victorian Blush

STRAWBERRY SHAKE™
HYDRANGEA

LITTLE BUNNY DWARF
FOUNTAIN GRASS

RUBY TUESDAY HEUCHERA
EAU DE PARFUM™ BUBBLY ROSE

Cottage classics like hydrangeas and roses are the major players in charming plant palettes like this one, adding a feeling of luxury by appealing to all of the senses. Strawberry Shake™ Hydrangea (Zones 4-8) blooms start out white and mature to a delightful pink, and the lovely Eau De Parfum™ Bubbly Rose (Zones 5-10) offers fragrance as well as durable beauty. The saturated color of Ruby Tuesday Heuchera, (Zones 4-9) and airy blooms of Little Bunny Fountain Grass (Zones 4-9) add a touch of whimsy.

2024 Pantone color of the year

Embrace the Warmth

PANTONE®
13-1023

Krāsu
harmonija

Plant Palette

Dark Meets Light

LITTLE JOKER® NINEBARK
KREBS DESERT BLOOM
HENS AND CHICKS
SIRENS' SONG™ DARK
NIGHT HEUCHERA

MONROVIA®
Grow Beautifully

Plant Palette

*Refreshing and
Refined*

GREEN TOWER® BOXWOOD
SEASIDE SERENADE® CAPE
LOOKOUT HYDRANGEA
EVERCOLOR® EVEREST
VARIEGATED SEDGE

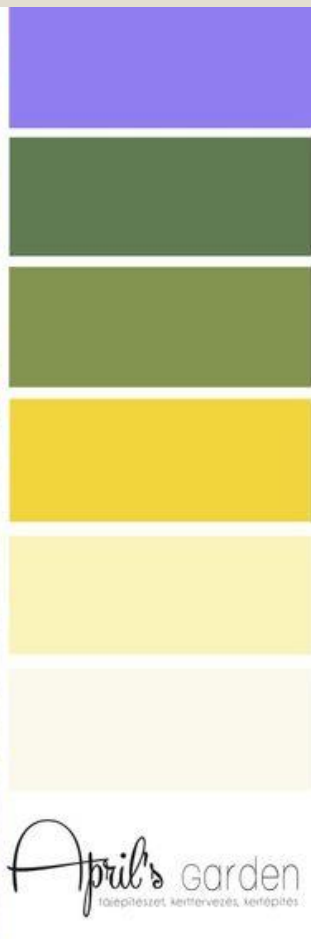
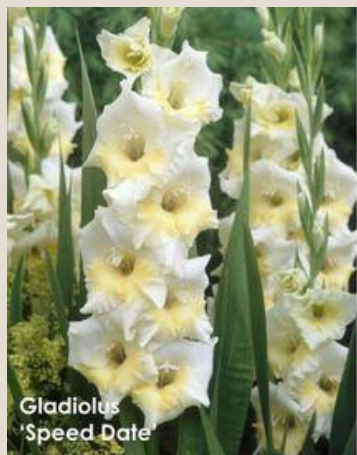

MONROVIA®
Grow Beautifully

Krāsu
harmonija

Krāsu
harmonija

Krāsu
kontrasts

Krāsu
kontrasts

Krāsu
kontrasts

Gadalaiki

Šodienas praktiskā daļa – ekskursija **Kemeru parkā**

- projekta ainaviskās kompozīcijas priekšlikums ir **kompromiss starp 1933. – 1936. gada plānojumu un esošajām dabas un ainaviskajām vērtībām**, ko nepieciešamas saglabāt, balstoties uz biologu, dendrologu un citu speciālistu veiktiem atzinumiem;
- parka projekta gan telpiski, gan kompozicionāli un funkcionāli galvenie elementi ir **esošie kultūrvēsturiskie objekti**, ap kuriem arī ir plānoti apstādījumu un labiekārtojuma akcenti, nenovēršot apmeklētāju uzmanību uz jaunizveidotiem elementiem;
- **ceļu sistēmas** uzlabošana un papildināšana balstās uz esošās gājēju plūsmas analīzi, ņemot vērā galveno gājēju plūsmu virzienus un likvidējot mazāk attīstītus virzienus vai ainaviski pieslēdzot vai izliecot taciņas, **atbrīvojot lielākās atklātas zālienu lauces vai apejot dižkokus**. Viens no svarīgiem faktoriem ir **vides pieejamības** nodrošināšana;

Plānots:

Lapu kokaugi – 38 sugas un šķirnes;

Skuju kokaugi – 3 sugas;

Rozes – 16 sugas un šķirnes

Ziemcietes un zālveida ziemcietes – 135 sugas un šķirnes

Latīniskais nosaukums	Šķirne	Latviskais nosaukums	skaits, gb
Achillea ptarmica	'The Pearl'	Škavu pelašķis, šķirne	88
Allium schoenoprasum	'Corsican White'	Maurloks, šķirne	80
Anemone × hybrida	'Honorine Jobert'	Hibrīdā anemone, šķirne	88
Anemone sylvestris		Daugavas (meža) vizbulis	150
Artemisia ludoviciana	'Silver Queen'	Ludviga vībotne	68
Aster ageratoides	'Starshine'		
		Agreātveida ziemastere, šķirne	300
Aster alpinus	'Albus'	Alpu ziemastere, šķirne	195
Aster novi-belgii	'Apollo'		
		Jaunbelģijas ziemastere, šķirne	220
Astilbe × arendsii	'Weisse Gloria'	Ārendsa astilbe, šķirne	75
Astilbe chinensis	'Vision's In White'	Kīnas astilbe, šķirne	75
Astilbe Thunbergii Hybrida	'Professor van der Wielen'		
		Tunberga astilbe, šķirne	90
Astrantia major	'Star of Billion'	Astrancija, lielā zvaigznīte, šķirne	126
Campanula persicifolia	'Grandiflora Alba'		
		Dižā pulkstenīte (persiklapu pulkstenīte), šķirne	226
Dicentra spectabilis	'Alba'	Lauztā sirds, krāšņā sirdspuķe, šķirne	88
Echinacea purpurea	'Primadonna White'	Purpura ehinācija, šķirne	118
Geranium renardii		Renarda gandrene	300
Helleborus niger		Melnā ziemziede	300
Hyssopus officinalis	'Albus'	Ārstniecības izops, forma	124
Iris sibirica	'Snow Queen'	Sibīrijas īriss, šķirne	88
Liatris spicata	'Floristan White'	Vārpu liatre	106
Monarda	'Schneewittchen'	Monarda, šķirne	106
Physostegia virginiana	'Summer Snow' Alba		
		Virdžīnijas fizostēģija, šķirne	88
Salvia x superba	'Schneehügel'	Izcilā salvija	106
Tradescantia × andersoniana	'Innocence'	Andersona tradeskancija, šķirne	88
Zāļveida ziemcietes			
Carex conica	'Variegata'	Koniskais grīslis, šķirne	300
Carex morrowii	'Ice Dance'	Morova grīslis, šķirne	500
Carex muskingumensis		Palmu grīslis	1200
Carex siderosticha	'Variegata'	Platlapu grīslis, šķirne	1450
Luzula nivea	'Lucius'	Sniegbaltā ziemzāle, šķirne	500
Miscanthus sinensis	'Little Zebra'	Kīnas miskante, šķirne	84
Kopā			7327

Latīniskais nosaukums	Šķirne	Latviskais nosaukums	augu skaits, gb
Achillea millefolium	'Terracotta'	Parastais (tūkstošlapainais) pelašķis, šķirne	71
Achillea millefolium	'Paprika'	Parastais (tūkstošlapainais) pelašķis, šķirne	57
Allium schoenoprasum	'Corsican White'	Maurloks, šķirne	136
Anemone × hybrida	'Bressingham Glow'	Hhibrīdā anemone, šķirne	43
Anemone sylvestris		Daugavas (meža) vizbulis	100
Artemisia ludoviciana		Ludviga vībotne	85
Aster ageratoides	'Starshine'	Agreātveida ziemastere, šķirne	200
Aster alpinus	'Albus'	Alpu ziemastere, šķirne	100
Aster novi-belgii	'Apollo'	Jaunbeļģijas ziemastere, šķirne	200
Astilbe × arendsii	'Weisse Gloria'	Ārendsa astilbe, šķirne	50
Astilbe × arendsii	'Grete Püngel'	Ārendsa astilbe, šķirne	43
Astilbe × arendsii	'Spinell'	Ārendsa astilbe, šķirne	43
Astilbe chinensis	'Vision's In White'	Ķīnas astilbe, šķirne	50
Astilbe Thunbergii Hybrida	'Straussenfeder'	Tunberga astilbe, šķirne	28
Astilbe Thunbergii Hybrida	'Professor van der Wielen'	Tunberga astilbe, šķirne	60
Astrantia major	'Star of Billion'	Astrancija, lielā zvaigznīte, šķirne	110
Echinacea purpurea	'Baby Swan Pink'	Purpura ehinācija, šķirne	43
Echinacea purpurea	'Bravado'	Purpura ehinācija, šķirne	28
Eupatorium fistulosum	'Baby Joe'	Stobrainā krastkaņepe, šķirne	28
Geranium renardii		Renarda gandrene	200
Helleborus niger		Melnā ziemziede	200
Hyssopus officinalis	'Albus'	Ārstniecības izops, forma	160
Liatris spicata	'Floristan White'	Vārpu liatre	100
Lythrum salicaria	'Blush'	Vītollapu vējmietīnš, šķirne	43
Monarda	'Schneewittchen'	Monarda, šķirne	100
Monarda hybrida	'Cambridge Scarlet'	Monarda, šķirne	43
Monarda hybrida	'Marshall's Delight'	Monarda, šķirne	28
Persicaria bistorta	'Superba'	Zalkšu sūrene, šķirne	28
Salvia x superba	'Schneehügel'	Izcilā salvija	100
Salvia x superba	'Amethyst'	Izcilā salvija	28
Zāļveida ziemcietes			
Carex conica	'Variegata'	Koniskais grīslis, šķirne	578
Carex grayi		Greja grīslis	57
Carex morrowii	'Ice Dance'	Morova grīslis, šķirne	400
Carex muskingumensis		Palmu grīslis	819
Carex pendula		Nokarenais grīslis	43
Carex siderosticha	'Variegata'	Platlapu grīslis, šķirne	950
Deschampsia cespitosa		Parastā ciņusmilga	43
Luzula nivea	'Lucius'	Sniegbaltā ziemzāle, šķirne	200
Miscanthus sinensis	'Little Zebra'	Ķīnas miskante, šķirne	50
Pennisetum alopecuroides		Lapsastu spalvzāle	85
Kopā:			5730

■ Peldu mājas dobe

Latīniskais nosaukums	Šķirne	Latviskais nosaukums	skaits, gb 230 m2
Achillea filipendulina	'Parker'	Vīgriežu pelašķis	88
Achillea millefolium	'Terracotta'	Parastais (tūkstošlapainais) pelašķis, šķirne	66
Achillea millefolium	'Summerwine'	Parastais pelašķis	66
Alchemilla mollis	'Auslese'	Mikstais raspodinš	88
Allium schoenoprasum	'Corsican White'	Maurloks, šķirne	70
Aster divaricatus		Izplestā ziemastere	66
Aster novi-belgii	'Jenny'	Jaunbeļģijas ziemastere	88
Astilbe arendsii	'Fanal'	Ārendsa astilbe	88
Astilbe chinensis	'Vision's In White'	Ķīnas astilbe, šķirne	88
Astrantia major	'Star of Billion'	Astrancija, lielā zvaigznīte, šķirne	90
Calamintha nepeta	'Weißer Riese'	Kakumētras piparmētra	88
Coreopsis verticillata	'Zagreb'	Šaurlapu brūnactiņa	88
Echinacea	'Green Jewel'	Ehinācija	66
Echinacea	'Hot Lava'	Ehinācija	66
Helleborus orientalis		Austrumu ziemziede	110
Helleborus orientalis	'Red Lady'	Austrumu ziemziede	66
Hyssopus officinalis	'Albus'	Ārstnieciskais izops	88
Liatis spicata	'Floristan White'	Vārpu liatre	66
Lychnis chalcedonica		Sarkanā guntiņa	88
Primula florindae		Florindas pīrmula	88
Rudbeckia fulgida var sullivantii	'Goldsturm'	Krāšņā rudbekija	66
Salvia x superba	'Schneehügel'	Izcilā salvija	88
Sedum telephium	'Purple Emperor'	Parastā čīkstene	88
Sedum telephium	'Herbstfreude'	Parastā čīkstene	110
Zāļveida ziemcietes			
Carex conica	'Variegata'	Koniskais grīslis, šķirne	1098
Carex muskingumensis		Palmu grīslis	250
Carex siderosticha	'Variegata'	Platlapu grīslis, šķirne	450
Luzula nivea	'Lucius'	Sniegbaltā ziemzāle, šķirne	100
Miscanthus sinensis	'Little Zebra'	Ķīnas miskante, šķirne	50
Kopā:			3912

- Prof. A.Ložinska alejas laukums

Nr.p.k.	Latīniskais nosaukums	Šķirne	Latviskais nosaukums	Stādu daudzums, gb
Ziemcietes un graudzāles miksēta dobē				
1	Achillea filipendulina	'Parker'	Vīgriežu pelašķis	150
2	Achillea millefolium	'Terracotta'	Parastais pelašķis	150
3	Achillea millefolium	'Summerwine'	Parastais pelašķis	150
4	Alchemilla mollis	'Auslese'	Mikstais raspodiņš	150
5	Aster divaricatus		Izplestā ziemastere	150
6	Aster novi-belgii	'Jenny'	Jaunbeļģijas ziemastere	200
7	Astilbe arendsii	'Fanal'	Ārendsa astilbe	200
8	Astilbe chinensis	'Vision in White'	Ķīnas astilbe	200
9	Calamintha nepeta	'Weißer Riese'	Kakumētras piparmētra	200
10	Coreopsis verticillata	'Zagreb'	Šaurlapu brūnactiņa	200
11	Echinacea	'Green Jewel'	Ehinācija	150
12	Echinacea	'Hot Lava'	Ehinācija	150
13	Helleborus orientalis		Austrumu ziemziede	250
14	Helleborus orientalis	'Red Lady'	Austrumu ziemziede	150
15	Hyssopus officinalis	'Albus'	Ārstnieciskais izops	200
16	Liatris spicata	'Floristan White'	Vārpu liatre	150
17	Lychnis chalcedonica		Sarkanā guntiņa	200
18	Primula florindae		Florindas pīrmula	200
19	Rudbeckia fulgida var sullivantii	'Goldsturm'	Krāšņā rudbekija	150
20	Salvia x superba	'Schneehügel'	Izcilā salvija	200
21	Sedum telephium	'Herbstfreude'	Parastā čīkstene	250
22	Sedum telephium	'Purple Emperor'	Parastā čīkstene	200
Zāļveida ziemcietes				
23	Carex elata	'Aurea'	Augstais grīslis	400
24	Deschampsia caespitosa	'Goldschleier'	Ciņu smilga	400
25	Carex conica	'Variegata'	Koniskais grīslis	720
Kopā:				5520

- Ūdenstornā stāvlaukuma dobes

Projekts “Atklāj un sajūti zaļos noslēpumus Zemgalē
un Žemaitijā! / Green Secrets”

- Tēma “**Dzirde un skaņa**” (2024.gada septembris)
- Tēma “**Smarža**” (2025.gada maijs)
- Tēma “**Garša**” (2025.gada jūnijs)
- Tēma “**Tauste**” (2026.gada septembris)

Nākamās
tēmas

Ar cieņu, ainavu arhitekte Natalija Nitavska
natalija.nitavska@gmail.com
+37126442753